

รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

(ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ)

ครั้งที่ ๓๓

วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๖

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๙.๔๕ นาฬิกา

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : วัน
นมสมาชิกร่วมการประชุม ๑๔๒ คน ครบ
องค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าจะได้ดำเนินการ
ประชุมทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะ
แจ้งต่อที่ประชุม สำหรับวันนี้ ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการ
ประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ร่าง
รัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๐ มีท่านผู้ใดจะขอ
เปลี่ยนแปลงแก้ไขประการใด

(ไม่มีสมาชิกรายใดขอเปลี่ยนแปลงแก้ไข
ประการใด)

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : เมื่อ
ไม่มีท่านผู้ใดขอเปลี่ยนแปลงแก้ไข ข้าพเจ้า
ถือว่าที่ประชุมนี้ รับรอง รายงานการ ประชุม
สภาาร่างรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ร่างรัฐ-
ธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๐

ระเบียบวาระที่ ๓ หัวข้อระเบียบวาระ
ซึ่งคณะกรรมการระเบียบวาระเสนอ

๓๑. รัฐสภา

๓๑.๓๓ ร่าง พระราชบัญญัติ ที่ พระ
มหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราช
ทานคืนมา หรือไม่ทรงลงพระปรมาภิไธย
นั้น รัฐสภาจะพิจารณาได้อีกหรือไม่

พลตำรวจโท บรรลือ เรื่องตระกูล :
คณะกรรมการระเบียบวาระเสนอว่า ร่าง
พระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็น
ชอบและพระราชทานคืนมา หรือไม่ทรงลง
พระปรมาภิไธยนั้น รัฐสภาจะพิจารณาได้
หรือไม่ กระผม ขอประทานกราบเรียนว่า
เมื่อรัฐสภาได้ลงมติ ให้ร่างกฎหมายเรื่องใด
ออกใช้ได้แล้ว ร่างกฎหมายนั้นยังไม่เป็น
กฎหมายใช้บังคับได้ทันที รัฐบาลฝ่าย
บริหารจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องจัดการประการ
ใดประการหนึ่งดังต่อไปนี้ และควรเข้าไป
เกี่ยวข้องของรัฐบาล ในร่างกฎหมาย ที่สภา
ได้ลงมติไปแล้วนั้นก็มีหลายอย่างดังที่กระผม

LIRT

จะได้กราบเรียนต่อไป ข้อที่ ๓ ถือว่าพระมหากษัตริย์มีอำนาจเสมอรัฐสภาหรือยิ่งกว่ารัฐสภา ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่ทรงอนุมัติให้อำนาจแก่กฎหมายนั้น ในอันที่จะต้องปฏิบัติตาม กฎหมายนั้นย่อมใช้บังคับไม่ได้ แม้แต่สภาจะลงมติแล้วก็ตาม มติของสภาไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นแต่เพียงคำแนะนำซึ่งพระมหากษัตริย์ จะทรงกระทำตาม หรือไม่ก็ได้ ข้อดังกล่าวนี้เป็นหลักของประเทศอังกฤษซึ่งถือว่า รัฐสภานั้นประกอบด้วยพระมหากษัตริย์ สภาสูงและสภาสามัญ และถือว่าพระมหากษัตริย์เป็นผู้ให้อำนาจแก่กฎหมายในอันที่จะต้องปฏิบัติตาม และตามวิธีนี้ถ้าไม่ชอบเขตกำหนดเวลาไว้ อย่างไรก็ดี ก็อาจเกิดการเสียหายขึ้นได้ เพราะเคยมีตัวอย่างมาแล้วในประเทศ รัสเซียเมื่อ ค.ศ. ๑๘๓๐ พระมหากษัตริย์ได้ละเลยร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเพาะปลูกถึง ๑๕ เดือน และข้อที่ ๒ ให้อำนาจแก่สภาแก่รัฐสภาอนุมัติร่างกฎหมายนั้นใช้บังคับได้ ตามวิธีนี้เมื่อจัดทำกฎหมายเสร็จลงแล้วกฎหมายนั้นจะใช้บังคับได้ทันที เมื่อรัฐสภาลงมติแล้วรัฐบาลไม่มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างไร เป็นวิธีที่ได้บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญของประเทศฝรั่งเศสลงวันที่ ๓๔ มิถุนายน ค.ศ. ๑๗๘๓ ข้อที่ ๓ เป็นวิธีผสมระหว่างข้อที่ ๑ กับข้อที่ ๒ ตามวิธีนี้ ร่างกฎหมายที่รัฐสภา

ลงมติไปแล้ว ต้องให้ประมุขแห่งรัฐเป็นผู้ประกาศใช้ แต่ประมุขไม่มีอำนาจเด็ดขาด ถ้าไม่ประสงค์ให้ใช้ภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดก็จะต้องส่งคืนให้รัฐสภาปรึกษาแก้ไขใหม่ และถ้าหากว่ารัฐสภาปรึกษายืนยันตามร่างเดิมแล้ว กฎหมายนั้นก็จะใช้บังคับได้โดยประมุขแห่งรัฐ ฝ่ายบริหารไม่ต้องลงนามในกฎหมายนั้น วิธีนี้เคยใช้กันอยู่ในประเทศฝรั่งเศส และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก็เคยใช้วิธีนี้เหมือนกันดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นความว่าร่างพระราชบัญญัติใดพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือมิได้พระราชทานคืนมาภายในกำหนดเก้าสิบวัน รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัติ นั้นใหม่ ถ้ารัฐสภา ลง มติ ยืนยัน ตาม ร่าง เดิม ด้วยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของสมาชิกทั้งหมดของทั้งสองสภาแล้ว ให้นำมากรณบัตรนำร่างพระราชบัญญัติ นั้นขึ้น ทูลเกล้าฯ ถวายอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทาน ลง มา ภายใน ตาม สิบ วัน ก็ให้ นำร่างพระราชบัญญัตินั้นประกาศใช้ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นกฎหมายได้ เสมือนหนึ่งพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว. แต่ข้อ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ไม่ได้กล่าวไว้ถึงกรณี รับผิดชอบ ซึ่งที่จริงแล้ว ก็ควรจะกล่าวไว้ด้วย และลดเวลาให้น้อยลงมาอีก เช่นในประเทศฝรั่งเศสถ้าเป็นกรณีรับผิดชอบ ประธานาธิบดี จะต้องประกาศใช้กฎหมายนั้นภายใน ๓ วัน หลังจาก ที่รัฐสภาได้ลงมติในร่างกฎหมายนั้นเสร็จสิ้น ลงแล้ว รัฐธรรมนูญ ของสหรัฐอเมริกา มีบทบัญญัติว่าเมื่อสภาทั้งสองได้ลงมติให้ใช้ร่างกฎหมายฉบับใดแล้ว ต้องส่งไปให้ประธานาธิบดีลงนาม ถ้าประธานาธิบดีเห็นด้วยก็จะลงนามประกาศใช้ แต่ถ้าไม่เห็นด้วยก็จะส่งคืนมาพร้อม ด้วย ความเห็นแย้ง ให้สภาที่ ร่างกฎหมายนั้นพิจารณาลงมติ อีกครั้งหนึ่งก่อน ทั้งนี้ภายในกำหนด ๓๐ วัน ถ้าหากสมาชิกของแต่ละสภา ได้ลงมติ ด้วยคะแนนเสียง ไม่ต่ำกว่า ๒ ใน ๓ ยืนยันตาม ร่างเดิม ร่างกฎหมายนั้นก็จะใช้ บังคับได้ โดยประธานาธิบดีไม่ต้องลงนาม หรือประธานาธิบดี ไม่ส่งร่างกฎหมายนั้น กลับคืน ไปภายใน กำหนด ๓๐ วัน ร่างกฎหมายนั้นก็จะใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ทันที โดยไม่ต้องมีนามของประธานาธิบดี แต่ถ้าภายในกำหนดเวลา ก่อน ที่จะครบ ๓๐ วัน นั้น รัฐสภา หยุด การประชุม เป็นผลให้ประธานาธิบดีไม่สามารถที่จะส่งร่างกฎหมาย นั้นคืน ไปยัง รัฐสภา ได้ ร่างกฎหมายนั้นจะตกไปทันที ที่เรียกว่า

Pocket Veto คือการยับยั้งเก็บสงครเป่าตั้งที่กระผมได้กราบเรียนมานี้ และได้ยกตัวอย่าง วิธี ประกาศใช้ กฎหมาย ในประเทศต่าง ๆ มากกราบเรียนต่อสภาว่างรัฐธรรมนูญนี้ ก็จะแลเห็นได้ว่าระบอบการปกครองโดยรัฐสภานั้น รัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ ได้มีวิธี ปฏิบัติ เกี่ยว กับ การ ประกาศ ใช้กฎหมายไม่เหมือนกัน สุดแต่ความจำเป็นของประเทศนั้น ๆว่าจะใช้วิธีใด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับประเทศไทยควรจะใช่วิธีที่ ๓ คือที่เรียกกันว่าวิธีผสมตามที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉะนั้นกระผมจึงมีความคิดเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติใดที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมา หรือไม่ทรงลงพระปรมาภิไธยนั้น ควรให้รัฐสภาพิจารณาได้อีก แต่เมื่อได้พิจารณาแล้ว รัฐสภา หรือสภาทั้งสอง จะได้ลงมติได้เพียงใดหรือไม่ ในระเบียบวาระที่คณะกรรมการเลขาธิการเสนอมานั้นไม่ได้กล่าวไว้โดยชัดเจน อาจจะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติและในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า เมื่อได้พิจารณาไปแล้วจะลงมติได้หรือไม่ จึงหวังว่าคณะกรรมการระเบียบวาระ คงจะได้ชี้แจงให้สภาว่างรัฐธรรมนูญ ทราบความมุ่งหมายไว้ด้วย จะเป็นพระคุณอย่างสูง

พลตรี สุข เปรมาวิน (กรมการ
ระเบียบวาระ) : ตามที่ท่านผู้อภิปราย
ได้มีความข้องใจเกี่ยวกับว่า ทางคณะกรร
มาธิการไม่ได้กล่าวถึงกำหนดเวลา หรือราย
ละเอียดต่าง ๆ ที่จะพึงปฏิบัติในเมื่อพระมหากษัตริย์ไม่พระราชทาน ร่างพระราชบัญญัติ
คืนมาในกำหนด หรือขัดข้องอย่างอื่น หรือ
ไม่ทรงเห็นชอบด้วยนั้น คณะกรรมาธิการ
มีความเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องรายละเอียดซึ่ง
ทางท่านคณะกรรมาธิการควรจะพึงกล่าว
ได้ บัญญัติเพิ่มเติมไว้ภายหลัง คณะกรรมา
ธิการจึงมิได้กล่าวได้ เพียงแต่เสนอในหลัก
สารสำคัญเรื่องใหญ่มาเท่านั้นเอง

พลเรือตรี จอม หงสกุล : ในกรณี
เรื่องนี้ผมเห็นว่าเราควรระ อภิปราย กัน ให้
ละเอียดสักหน่อย เพราะเป็นเรื่องที่จะต้อง
ขัดแย้งกันระหว่าง รัฐบาล หรือสภา กับ พระ
มหากษัตริย์ ในความเห็นของผมเท่าที่คิด
ได้ในขณะนี้เราได้มีเหตุการณ์ซึ่งขัดแย้งกัน
มานานแล้ว จนถึงว่า พระ มหาคษัตริย์ ต้อง
ทรงสละราชบัลลังก์ไป เพราะฉะนั้นใน
คราวหน้าเราอย่าให้กรณีเช่นนี้เกิดขึ้นอีก เรา
ไม่ควรจะใหม่สัก เพราะฉะนั้นในเรื่องที่ว่า
เมื่อ เราเสนอ ร่าง พระราช บัญญัติ ไป แล้ว
แล้วพระมหากษัตริย์ ทรง จิตคือ ไม่ทรง พระ
ปรมาภิไธยก็ดี หรือมีความเห็นขัดแย้งมา
ก็ดี ร่างพระราชบัญญัติอันนั้นควรจะตกไป
: ปรึกษานาน ๆ แล้ว ได้ข้อสรุป

ไม่ควรจะนำมาพิจารณาอีก แต่ว่าถ้าจะให้
ตกไปเลย บางทีก็ อาจ จะ มีความ จำ เป็น
ในกาลต่อไป เพราะฉะนั้นในบางประเทศ
ที่พระมหากษัตริย์เป็นประมุข เขาจึงได้
ระบุไว้ว่าถ้าเมื่อรัฐบาลเห็น หรือ สภา ผู้แทน
ราษฎรเห็นว่ามี ความจำเป็นจริง ๆ ก็ให้นำ
เข้าไปในสมัยประชุมคราวหน้าต่อไป แล้วก็
ให้อภิปรายกันละเอียดว่า พระ มหาคษัตริย์
ทรงมีความคิดเห็นอย่างไร แล้วสภามีความ
คิดเห็นอย่างไร แล้วจึงไปเสนอขึ้นไปใหม่
อย่างนี้ก็เห็นจะพอไปได้

นายสมภพ โทตระภักดิ์ : สำหรับ
ปัญหาหัวข้อระเบียบวาระนี้ ความจริงก็อาจ
ไม่เป็นปัญหาที่สำคัญเท่าใด เพราะเหตุที่ว่า
อาจจะไม่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ครั้งนัก แล้วตาม
ระยะเวลาเป็นมาของประเทศไทย ก็มีได้เกิด
ขึ้นบ่อย ๆ จะมีอยู่บ้างก็ประมาณสักหนึ่งครั้ง
เปรียบเทียบกับต่าง ประเทศ ก็เช่นเดียวกัน
อำนาจบงการของ พระมหากษัตริย์ นั้น ไม่ ได้
ใช้กันมาเป็นเวลานานมาก ประเทศอังกฤษก็ไม่ได้
ใช้มาเป็นเวลา ๕๐๐ กว่าปี เบลเยี่ยม
ใช้ครั้งสุดท้ายเมื่อ ๑๘๘๔ เนเธอร์แลนด์ใช้
ครั้งสุดท้าย ๑๘๓๓ ส่วนประเทศอื่น ๆ ไม่ค่อย
ได้ใช้ ในปัญหาถ้าหากว่าจะพิจารณามา
ต่อไปเมื่อถึงคณะกรรมการ ใช้สิทธิบงการขององค์
พระมหากษัตริย์ ไม่ค่อย จะ บัง เกิดขึ้นแล้ว
ปัญหาก็มีขึ้นว่า ผลที่เราระคานางต่อไปว่าจะ

(๘)

สมควรส่งให้รัฐสภาพิจารณา ใหม่ หรือ ไม่นั้น กระทบอยากจะขอทราบเรียนฝากข้อสังเกตแก่กรรมาธิการบางประการ ก็คือ ในลักษณะของระบอบการปกครอง ของเรา ในภายหน้าเราต้องมีสองสภา สภาสูงประกอบด้วยสมาชิกซึ่ง องค์พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ก็อาจจะมีบางกรณี ที่ทำให้เกิดความยุ่งยากใจแก่การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ก็คือ ในกรณีที่ ถ้าหากสมมติว่ายินยอมให้รัฐสภา ยินยอมให้ส่งร่างพระราชบัญญัติไปให้รัฐสภาพิจารณาใหม่ เราก็ต้องเห็นเหตุการณ์ได้ ล่วง หน้าว่า ร่าง พระราช บัญญัติฉบับนั้น ก่อน จะ นำ ขึ้น ทูลเกล้า ฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ได้อ่านความเห็นชอบของสภาล่าง คือสภาที่ราษฎรเลือกตั้งเข้ามา และสภา ที่ ประกอบ ด้วย สมาชิกซึ่ง พระ มหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าประมุขของรัฐได้ทรงใช้สิทธิยับยั้งแล้วส่งมาให้รัฐสภาพิจารณาใหม่ รัฐสภานกคต หมายความว่าสภาทั้งสองนั่นเอง ที่มีความรู้สึก ยุ่งยาก จะเกิดขึ้นแก่ รัฐสภาที่ ประกอบ ด้วย สมาชิก ซึ่ง องค์ พระ มหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้ง เพราะเหตุที่ว่าในชั้นแรกก็ได้เห็นพ้องด้วยกับ ร่างกฎหมายฉบับนั้น แต่ครั้นขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงใช้สิทธิยับยั้งให้รัฐสภาพิจารณาใหม่ ถ้าหากว่าสภาสูง

ไม่เห็นด้วยการที่จะกล่าวเหตุคัดค้าน ก็จะเป็นการ ที่อาจ จะรู้สึก ก่อ ให้เกิด ความ ลำบาก เพราะเหตุว่า สมาชิกสภาสูงนั้น ได้รับแต่งตั้งมาจาก องค์ประมุขของรัฐ แต่ถ้าหากว่าจะกลับ ความ เห็น สนับสนุน ความคิด ของประมุข ของ รัฐก็เท่ากับ ทำลาย เกียรติศักดิ์ ของตนเอง นี่คือนปัญหาที่เกิดขึ้นในกรณีที่มี การ ใช้ สิทธิยับยั้ง และ ส่งร่าง พระราชบัญญัตินั้นมาให้รัฐสภา นี้กระผมก็อยากจะใคร่ขอฝากข้อสังเกตว่า กรณีนี้อาจจะมีขึ้นได้ เราสมควร ที่จะให้ความรู้สึกยุ่งยาก นั้น เกิดแก่ สมาชิก ที่ เรียก กัน ว่า สภา สูง หรือ ไม่ ความจริง ถ้าหากจะพิจารณาว่าถ้าหากจะเคารพต่อหลักประชาธิปไตย เมื่อร่างพระราช บัญญัติ ได้ ได้อ่าน สภา ทั้งสอง มาแล้ว และนำ ขึ้นทูลเกล้า ฯ เพื่อ ทรง ประกาศ ใช้ ถ้าหากว่าจะได้มีการไม่ลง พระ พรมาภิไธย ก็ดี บางประเทศก็ใช้วิธีเดียว ยังมีวิธีการอีกวิธีการหนึ่งคือให้ระยะเวลา ถ้าหากว่าไม่ทรงลงพระปรมาภิไธยในระยะเวลา นั้น ก็อาจจะ นำกฎหมาย มา ประกาศ ใช้ได้ต่อไป โดยไม่มีการลงพระปรมาภิไธย นี่เป็นการหลีกเลี่ยงที่จะมีการอภิปราย และโดยเฉพาะในกรณีที่สภา ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกซึ่ง องค์พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง กระผมขอทราบเรียนเป็นข้อสังเกตไว้แค่นี้

พลตำรวจตรี ฉัตร หนองนาคดี :

กระผมได้ฟัง ความคิดเห็น ของท่าน สมาชิกที่
 เคารพทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น กระผม
 มีความเห็นว่า การปกครองโดยรัฐสภาของ
 ประเทศไทย ในอนาคตนั้น ควรจะได้วางหลัก
 เกณฑ์ เพื่อมิให้เกิดมีการละเมิดในการ
 คำว่าระบอบกษัตริย์ของประเทศ ที่อาจจะ
 พึ่งหลักเสียงได้ทุกกรณี ในกรณีซึ่งรัฐสภา
 ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติโดยการเห็นชอบ
 แล้วนั้น แต่เมื่อได้ผ่านการวินิจฉัยขององค์
 ประมุขของประเทศ ถ้าทรงเห็นว่าควรยับยั้ง
 กฎหมายนั้นแล้ว กระผมคิดว่าเป็นการชอบ
 ที่จะให้กฎหมายฉบับนั้นหรือพระราชบัญญัติ
 ฉบับนั้นได้ยติ ทั้งนี้ เราจะไปทำตามอย่าง
 ทุกประเทศที่เขาผ่าน ๆ กันมาแล้ว ทั้งข้างกัน
 มากมายนั้น กระผมคิดว่ายังมีเป็นการ
 สมควรสำหรับบ้านเมืองของเรา บ้านเมือง
 ของเรา องค์พระประมุข ได้ตั้ง อยู่ใน
 ทศพิธราชธรรม และได้ทรงเมตตาปรานีต่อ
 ประชาชนและต่อรัฐบาลด้วยดีตลอดมา และ
 คิดว่าจะดียิ่ง ๆ ขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ ถ้าหาก
 ว่าได้ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัย เห็นว่าควร
 จะยับยั้งหรือเสนอขอคัดค้านมาแล้ว รัฐสภา
 นั้นควรจะได้ยติ

หลวงประกอบนิติสาร : ในด้านที่
 ประชาชนพลเมือง รวมตลอดถึงสถาบัน
 ต่าง ๆ ของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐสภา
 ควรจะถวายเป็นความเคารพ ความจงรักภักดีแก่

พระมหากษัตริย์ ตลอดที่เราปกครองโดย
 ระบอบ มี พระมหากษัตริย์ เป็น ประมุข นั้นก็
 จังอยู่ แต่ว่าหลักการปกครองในระบอบ
 ที่มีพระมหากษัตริย์เรียกกันง่าย ๆ ว่า อยู่
 ภายใต้รัฐธรรมนูญ หรือ ระบอบ ที่ ปกครอง
 ประชาธิปไตย แบบมีพระมหากษัตริย์นั้น
 มีข้อที่จะต้องนึกคึดอยู่ข้อหนึ่งว่า การใดที่
 จะนำ พระมหากษัตริย์ มากระทบ กระเทว กับ
 สภากิติ กะเทบกระเทวต่อพลเมืองกิต ต่อ
 อำนาจอธิปไตย ต้องงดเว้น ต้องหลีกเลี่ยง
 ให้มากที่สุด ทั้งนี้ถ้ามองในทัศนท่านสมาชิก
 ผู้อภิปรายคนสุดท้าย ซึ่งแน่ละ ท่านมีเจตนา
 ดีถึง สภามณฑลเพื่อ ให้ ดำรงอยู่ในที่
 เคารพสักการะอย่างยง ก็เป็นอย่างหนึ่ง แต่
 ถ้ามองกลับกัน สมมติว่าในกรณีที่พระมห
 กษัตริย์ ไม่ ทรง เห็น ชอบ ด้วย ร่าง พระราช
 บัญญัติ บางที่ไม่ทรงเห็นชอบด้วยทั้งหมดละ
 แต่อาจจะ มีบางส่วน ซึ่งถ้าได้ สภากิติให้ สภา
 ทราบจะเป็นการดี เป็นต้นจากกฎหมายใน
 หลักการกิติ แต่มีอะไรอยู่ ๒-๓ มาตรา หรือ
 ๒-๓ หมวดที่น่าจะเป็นอันตราวย เพราะ
 ฉะนั้น ไปพิจารณาเสียใหม่ส่งกลับมา ถ้า
 สภาได้ พิจารณาแล้ว เห็นว่าจริง ก็ปล่อยให้
 กฎหมายนั้นตกไปไม่ยืนยัน แต่ไปเสนอฉบับ
 ใหม่มาใหม่ว่า ควรจะเป็นอย่างที่ว่าพระมหา
 กษัตริย์ทรงแนะนำมาก็ทำได้ เมื่อเช่นนี้การ
 ที่จะให้ สภามี โอกาส พิจารณา ร่าง พระราช

บัญญัติออกครึ่งหนึ่งนั้น ถ้าเรามองในแง่ที่ว่า เมื่อสภาได้ฟังเหตุผลทางฝ่ายพระมหากษัตริย์แล้ว อาจจะทำให้ได้ ๒ ทาง ทางหนึ่งยอมตามทหรงพระราชวินิจฉัยคือให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นตกไปเสียทีเดียว อีกทางหนึ่ง อาจจะทำให้เห็นว่าเหตุผลทางฝ่ายพระมหากษัตริย์นั้นยังไม่สอดคล้องกับ ความเห็นของต่นกย่น ย่นที่จะให้เป็นกฎหมายต่อไป อันนี้แหละที่เป็นข้อที่ท่านสมาชิกผู้ มีเกียรติวิถิตกว่าจะเป็นการลงล่างพระราชอำนาจ ก่อให้เกิดความไม่พอใจพอใจระหว่งสภา กับพระมหากษัตริย์ซึ่งมองในแง่ นั้นแล้วก็ดูเฉิน ๆ ก็น่าวิตกจริง แต่ว่าในระบบประชาธิปไตย ข้าพเจ้าคิดว่าไม่เป็นเช่นนั้น เพราะว่า ถ้าเราศึกษา ประวัติศาสตร์ที่ท่านสมาชิกคนก่อนได้อภิปรายมาว่า การที่พระมหากษัตริย์ทรงยับยั้งกฎหมายนั้น ย่นย่นน้อยหน่า อย่างที่ท่านว่าประเทศอังกฤษ ๒๐๐ ปี นั้นแปลว่า ในศตวรรษที่ ๑๘ ในแผ่นดินพระนางเจ้าแอนน์ ได้มีการยับยั้งกฎหมายเป็นครั้งสุดท้าย ต่อมาไม่มีเลย เพราะว่า กษัตริย์อังกฤษถือว่าไม่ต้องทรงรับผิดชอบอะไร รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเป็นผู้รับผิดชอบ ทฤษฎีเป็นเช่นนั้นประชาชนก็ทราบว่า เป็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้น ที่ทรงเซ็นอะไรไปไม่ต้องทรง รับผิดชอบ เพราะพระเจ้าแผ่นดินทำผิดไม่ได้ นั่นเป็นภาษิตของระบอบที่มกษัตริย์ ถ้าเรามองในแง่ นั้นแล้ว และ

ข้าพเจ้าก็เชื่อว่าพระมหากษัตริย์ของไทย แม้แต่ระบอบนี้ ระบอบรัฐธรรมนูญ จะเพิ่งมีมา ๓๐ ปี ประชาชนของเรายังระส่ำระสายใน ความเข้าใจลึกซึ้งใน รัฐธรรมนูญ ก็จึงอยู่แต่ทางด้าน พระมหากษัตริย์นี้ ข้าพเจ้าแน่ใจเหลือเกินว่า ทุกพระองค์มันอยู่ในระบอบรัฐธรรมนูญและทรงพร้อมที่จะเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อรักษาไว้ซึ่งระบอบนี้ เพราะฉะนั้น ความที่จะคิดจาพระมหากษัตริย์จะมกทรงยับยั้งกฎหมายง่าย ๆ ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีหรือแทบไม่มีเลย เพราะฉะนั้น ในการที่จะถวายเป็นพระราชอำนาจไปนี้ เราก็จะแปลกกว่าประเทศทั้งหลาย ใน โลก ที่มี พระมหากษัตริย์นั้นประการหนึ่ง แต่ว่าเรื่องแปลกไม่สำคัญ เพราะว่าข้าพเจ้าได้เคยพูดเสมอว่ารัฐธรรมนูญที่เหมาะสมกับไทยนั้นที่สุด แม้แต่แปลกกว่าคนอื่น แต่ว่าถ้าเราถวายพระราชอำนาจเช่นนั้น และถ้าหากมีการใช้พระราชอำนาจเช่นนั้นขึ้น นั่นแหละเป็นจุดอันตราย เป็นจุดที่จะเกิดความกระทบกระทั่งระหว่ง พระ มกษัตริย์ กับ รัฐสภา และรัฐมาดียงกว่าที่จะมี Safety Value คือให้ใครอื่นมีทางออกแทนที่จะระเบิด คือ ผ่อนคลาย ให้ อำนาจ สภาที่ จะมา พิจารณาใหม่ได้ และถ้าแม้ว่าสภายังมีความเห็นตามเดิม ซึ่งข้าพเจ้าก็ไม่ทราบว่าจะทรงกระทำอย่างไรก็จะไปเขียนมาอย่างไร จะเป็นแต่ละ

สภามา พิจารณา กันใหม่ หรือว่า จะร่วมกัน
เป็นรัฐสภาพิจารณาใหม่แล้วก็จะแน่นอนเสีย
จะต้องท้อมันเท่าใด ซึ่งถ้าเราไประวังเรื่อง
คะแนนเสียงให้ท้อมันจริงๆ ก็จึงจะยืนยัน
ได้จะเป็นการเหมาะสมกว่าที่จะถวายพระราช
อำนาจให้เกิดขาดตั้งที่ตามสมาชิกมีความเห็น
ขาดจากรัฐสภาอภิปรายมานี้ ไม่ใช่ว่าจะ
ไปตีเทียน สมาชิก ที่อภิปรายเป็นคน ละ ที่คน
สองที่คนมีแนวให้ท่านคิดไปอย่างนั้นได้ จึง
ข้าพเจ้าเห็นด้วย แต่ว่าข้าพเจ้าคิดว่าไม่ต้อง
นำจุดอะไรในเรื่องนี้ ถ้าสภาเป็นสภา
ดี เป็นสภาที่ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด
ข้าพเจ้าไม่เห็นอันตรายอะไรเลย แต่ว่าสภา
เลวถึงกับไม่พึงเหตุผลอะไรกันแล้ว ข้าพเจ้า
ว่าเรื่องอื่น ๆ ก็เกิดก่อน ดังที่จะเกิดกันมา
แล้ว ไม่ต้องไปเกิดกับพระมหากษัตริย์หรือค
ตั้งตั้ง ๆ เคยว่าสภาเลวไปก่อนเอง ก็
เมื่อข้าพเจ้า เดออภิปรายมา ในข้อนี้ แล้วก็จะ
เลยไปอีกข้อหนึ่ง เกี่ยวกับคำอภิปรายของ
ท่านสมาชิกคนก่อน ที่พูดถึงเรื่องความใน
ใจของสมาชิกสภาที่ ๒ คือสภาที่ประกอบ
ด้วยสมาชิกที่พระมหากษัตริย์ทรงตั้งว่า ถ้า
มีการขอยกโดยพระมหากษัตริย์ขึ้นมา สภา
ที่ ๒ นี้จะลำบากอย่างยิ่ง ละลำบากใจมาก
เพราะว่าเป็นผู้ที่ พระมหากษัตริย์ ทรงตั้งมา
ให้เป็นสมาชิก ข้าพเจ้าคิดว่าไม่น่าจะมีข้อ
ขัดแย้งในข้อนี้ เพราะว่าโดยทฤษฎีก็ตาม

โดยภาคปฏิบัติก็ตาม สมาชิกสภาที่ ๒ นี้
ไม่ใช่ตัวแทน พระมหากษัตริย์ เป็นแต่
รัฐธรรมนูญถวาย ให้เป็นพระวรวงศ์อำนาจอที่จะ
ทรงตั้งเท่านั้น แต่การตั้งนั้นเป็นผู้รับผิดชอบ
พระบรมราชโองการ ซึ่งในหลักรัฐธรรมนูญ
เราก็เข้าใจกันดีแล้วว่าเป็นผู้ถวายคำแนะนำ
ด้วยในการทรงสมาชิก ถ้ากล่าวอีกนัยหนึ่ง
ว่า การที่ รัฐธรรมนูญ ถวาย เป็น พระ วร
อำนาจอทรงตั้งสมาชิกที่ ๒ นี้ ก็เท่ากับบ้าน
เมือง เท่ากับราษฎรทั่วประเทศมอบหมาย
หรือทูลถวายอำนาจ อันศักดิ์สิทธิ์ตั้งสภา
ที่ ๒ ให้ได้ เป็นอำนาจของพระมหากษัตริย์
ซึ่งโดยแท้จริงไม่ใช่การแต่งตั้งโดยพระราช
อัชฌาศัย และในรัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ตนได้
มาทูลส่งสภาไม่เคยมีบัญญัติว่า สมาชิก
รัฐสภานั้นไม่ว่าโดยเลือกตั้ง ไม่ว่าจะโดย
แต่งตั้งเป็นผู้แทนปวงชน นี้เขียนอย่าง
เพราะฉะนั้น จะเรียกว่าสภาที่ ๒ เป็นตัวแทน
พระมหากษัตริย์นั้นข้าพเจ้าเรียนท่านประธาน
ว่า ข้าพเจ้าเคยนั่งมาแล้วในสภาที่ ๒
ไม่เคยคิดเลยว่า เป็นตัวแทนของพระมหา
กษัตริย์ คิดอย่างมากก็เป็นเกียรติในการที่
ได้รับแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์เท่านั้น แต่
ว่าไม่ได้คิดว่าจะมา ต้องเข้ากับพระมหากษัตริย์
ทำอะไรเพื่อพระมหากษัตริย์ โดยไม่คำนึง
ถึงประโยชน์ประชาชน ความคิดเช่นนั้นไม่มี
อยู่เลย ท่านประธาน เพราะฉะนั้น ไม่ใช่
เรื่องที่น่าวิตก

นายมนูญ บริสุทธิ์: ตามหัวข้อระเบียบวาระที่หม่อมราชวงศ์ราชบัณฑิตย์พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย และพระราชทานคืนมาหรือไม่ทรงลงพระปรมาภิไธยนั้น รัฐสภาจะพิจารณาได้อีกหรือไม่นั้น กระผมเห็นว่าในการปกครอง ระบบประชาธิปไตยนี้ หลักสำคัญก็คืออำนาจสูงสุดเป็นของราษฎร สภาผู้แทนราษฎรก็ดี หรือสภาสูงก็ดี ไม่ใช่สภาที่ปรึกษา เป็นสภาซึ่งมีหน้าที่ที่จะ ดำเนิน การ ออก กฎหมาย คือกฎหมาย ต้อง มาจาก ราษฎร เพราะฉะนั้นเมื่อสภาทั้งสองได้ไตร่ตรองแล้ว เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับ ไตควร ใช้บังคับแก่ราษฎรได้ และหลุดเกล้าถวายขึ้นไป ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นด้วยหรือไม่พระราชทานคืนมา ก็เป็นการสมควรที่จะให้สภาซึ่งเขาได้ลง มติ ไป นั้น ได้ พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง มิใช่มอบหมายอำนาจให้แก่ท่านผู้ใดคนหนึ่งแต่ผู้เดียว ที่จะ บง การ เต็ด ขาด ถ้า มี ฉะนั้น แล้วจะเสีย หลัก การ ปก ครอง ระบบ ประชาธิปไตย ไป ส่วน เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นสมควรอย่างไร จะดำเนินการอย่างไรนั้น เราไปพิจารณากันในรายละเอียด เมื่อคณะกรรมการยก ร่างรัฐธรรมนูญเสนอมานี้ กระผมเห็นว่า จะถูกหลักกว่า การที่จะให้พระมหากษัตริย์ ซึ่งตามหลัก การ ปก ครอง ระบบ ประชา-

ธิปไตยนั้น มีหลักว่า The King can do no wrong คือพระองค์ไม่ต้องรับผิดชอบ สภาผู้แทนราษฎร ก็ดี รัฐบาลก็ดี เป็นผู้รับผิดชอบ แทน นั้น ในการปกครองบ้านเมือง พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข เป็นผู้ซึ่งเราเคารพบูชาเทิดทูนท่านไว้ เมื่อท่านแนะนำหรือทักท้วงอะไร มา ใช้ว่าสภาเราจะต้องไปติดตင်ต้นเอาชนะท่านหรืออะไรนั้น นั้นไม่ใช่หลักการปกครองที่ดี สมาชิกสภาที่ดีจะต้องรับฟังและมาไตร่ตรองให้รอบ คอบ อีก ครั้ง หนึ่ง เพราะฉะนั้นเราต้องช่วยกันทำงานให้ ดี ให้ละเอียด ถ้าหากว่าท่านไม่เห็นด้วย ก็ชอบที่สภาจะมีโอกาส พิจารณาอีกครั้งว่า จะเป็นการสมควรเพียงไร เพราะฉะนั้น กระผมจึงเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะให้สภา ได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดอภิปรายต่อไปแล้ว ข้าพเจ้าขอมติสภาว่า ท่านผู้ใดเห็นว่ารัฐสภาจะพิจารณาได้อีก โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๓๓ คน)

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านผู้ใดเห็นว่าไม่ได้ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓ คน)

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เพราะ ฉะนั้น มติ ของ สภา จึง ให้ รัฐสภา

LIRT

พิจารณาได้อีก

ต่อไป ๓๖.๓๔ สมาชิกรัฐสภา จะได้รับ ความคุ้มครองหรือไม่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ๓๓.๓๔.๑ การพูด การแสดงความคิดเห็น และการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภา

เชิญ

พลตำรวจโท บรรลือ เรืองตระกูล : หัวข้อ ระเบียบวาระ ซึ่งคณะกรรมการระเบียบวาระได้เสนอมาว่า สมาชิกรัฐสภา จะได้รับความคุ้มครองหรือไม่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพูด การแสดงความคิดเห็น และการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภานั้น กระผมขอประทานกราบเรียนว่า ความคุ้มครองต่าง ๆ ที่สมาชิกรัฐสภาจะพึงได้รับ ในการพูดในที่ หรือในการแสดงความคิดเห็น และการออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภานั้น ก็น่าจะตามหลักทั่วไป ย่อมมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ ซึ่งถือกันว่าเป็นเอกสิทธิ์ มีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะให้สมาชิกสภาได้มีเสรีภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยได้รับความคุ้มครองต่อการฟ้องร้องและการจับกุมของรัฐบาล หรือเอกชน ความคุ้มครองดังกล่าวนี้ ได้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับแรก พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๕๓ ซึ่งคุ้มครองไปจนถึงคณะ

กรรมการที่สภาตั้งขึ้นและบุคคลภายนอกที่คณะกรรมการเรียกมาให้ชี้แจง แสดงความคิดเห็นนั้นด้วย ความคุ้มครองดังกล่าวนี้ พอลงเบ่งออกได้เป็นสองประการด้วยกัน คือ ความคุ้มครองที่ไม่ต้องรับผิดชอบและ ความละเมิดมิได้ ความไม่ต้องรับผิดชอบนี้มีความมุ่งหมายเฉพาะ ถึงการในหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาเท่านั้น และความไม่ต้องรับผิดชอบนี้ มีการบ่งชี้การฟ้องร้องทั้งทางแพ่งและทางอาญา และคุ้มครองอยู่ตลอดไปไม่สิ้นสุด แม้สมาชิกรัฐสภาผู้นั้น จะพ้นจากตำแหน่งสมาชิกรัฐสภาไปแล้วก็ตาม ผู้หนึ่งผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องว่ากล่าว อย่างหนึ่งอย่างใดหาได้ไม่ ดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ ว่า มาตรา ๗๗ ในที่ประชุมแห่งสภา สมาชิกจะกล่าวด้วยคำใด ๆ ในทางข้อความ หรือแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนน ท่านว่าเป็นเอกสิทธิ์ โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องว่ากล่าว สมาชิกผู้นั้นในทางใด ๆ มิได้ บทบัญญัติดังกล่าวมานี้ ย่อมเป็นการชอบด้วยเหตุผล เพราะมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะ ต้อง ให้หลักประกันแก่สมาชิกสภาให้มีเสรีภาพอย่างบริบูรณ์ ในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งก็ ในที่ประชุมของรัฐสภานั้น ต้อง

LIART

เป็นที่ซึ่งสมาชิกสามารถกล่าวข้อ ความ
ซึ่งเป็น ประ โยชน์ แก่ บ้าน เมือง ได้ เต็ม ที่
แม้ข้อความนั้น ๆ จะขัดต่อประโยชน์ ของคน
บางคนก็ตาม เอกชนต้องอยู่ใต้ประโยชน์
ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของ ประเทศ
ชาติ ด้วยเหตุผลดังนี้จึงมีความจำเป็นที่จะ
ต้องมีบทกฎหมายคุ้มครองสมาชิกรัฐสภาไว้
ด้วย มิฉะนั้นแล้วในที่ประชุมรัฐสภาจะ
ไม่มีสมาชิกผู้ใดกล้ากล่าวแสดงความคิดเห็น
ของตนได้โดย ละเอียดจากกล่าวแสดงความ
สรรเสริญเยินยอซึ่งกันและกัน และในที่สุด
ก็จะเป็นสภาที่ไม่สามารถจะควบคุมราชการ
แผ่นดินได้โดยแท้จริง แต่ด้วยวิธีนี้
ขอบเขตแห่งความเมตตาซึ่งรับมีต่อสมาชิก
ข้าราชการในหน้าที่ของสมาชิกจึงควรตั้งกระทัด
รัดในสภาและคณะกรรมการบริหารเท่านั้น และ
การกล่าวเช่นนี้ เมื่อมีข้อสงสัยใด ๆ หรือ
และไม่ตลอดถึง ถึงกระ นั้นไม่เกี่ยวข้องกับ
ของสมาชิกผู้ใด จุดประสงค์หลักของ
นั้น แม้จะนำข้อเท็จจริงมาแสดงใน สภา
กล่าวซ้ำอีกก็ สมาชิกอยู่ในลักษณะอื่น
เป็นการ กระทำผิดแล้วก็จะต้อง รับผิดชอบ
เป็นการส่วนตัว เพราะความเข้าใจเป็นกรณี
ปฏิบัติในหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ในการ
รักษาระเบียบวินัยของการประชุมอย่างเคร่ง
ครัดนั้นก็เป็นหน้าที่ของประธานสภา เมื่อ
เห็นว่า สมาชิกคนใดพูดนอกประเด็น ออกไป

มากก็อาจจะตั้งให้หยุดเสียทันที เรื่องก็อาจ
จะบรรเทาตั้งได้ เช่นกล่าวด้วยคำพยายาม
คลายหรือเสียคดีผู้อื่น เป็นต้น ฉะนั้นกระผม
จึงมีความเห็นว่า การพูดถก การแสดง ความ
ความคิดเห็น หรือการขอแก้ไขลงคะแนน
ในที่ประชุมสภา ก็ สมาชิกรัฐสภาควร
จะได้รับ ความ ค้ำ กั้น โดย บท บัญ ญัติ แห่ง
รัฐธรรมนูญ

นายสมชัย เรื่องไกร: ขอประทาน
กราบเรียนตามเล็กน้อย การพูดการแสดง
ความคิดเห็นในที่ประชุมสภานั้น ต่อจากนั้น
จะมีการโฆษณาการประชุมจะได้รับ ความ ค้ำ
กั้นหรือเปล่า

หลวงประกอบนิติสาร (กรรมการ
ระเบียบวาระ): เกี่ยวกับข้อซึ่งใจของท่าน
สมาชิกผู้ มีเกียรตินี้ กรรมการเคยคิด
เหมือน กัน ใน ชั้น ที่ตั้ง หัว ข้อ ระเบียบ วาระ
ความจริงไม่ใช่เพียงการโฆษณาถึงสภาหรือ
คำอภิปราย หรืออะไรที่ทำกันในสภา ใน
หน้าที่หนึ่งคือพิมพ์ที่ควรได้รับความคุ้มครองด้วย
แม้แต่ว่า ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการใน
ที่ประชุมกรรมการ ผู้ที่สภาเชิญมาซึ่ง
กรรมการเชิญมาซึ่งอะไรเหล่านี้ ที่เคย
เป็นมา ก็ควรได้ ได้รับความคุ้มครอง เช่นเดียวกัน
แล้วกรรมการไม่ได้เชิญมา กรรมการ
มองเห็นสิ่งเหล่านี้ประการแรกว่า เป็นผล
พลอยได้ของหลักใหญ่ หลักใหญ่ นั่นคือหลัก

ประกันที่ให้แก่สมาชิก ^{๕๕๕} หนึ่งเมื่อสมาชิกได้รับ แล้ว สิ่งที่สมาชิกกล่าวไปอย่างไร ใครไป โฆษณาอย่างไร ก็เท่ากับเอาไปเล่าสู่กัน ฟังเช่นกัน ซึ่งก็เรียกว่า เป็นผลพลอยได้ กรรมวิธีการ ก็เป็นผู้รับใช้สภา เป็นผลพลอย ได้ กรรมวิธีการจึงไม่ได้เขียนมา แต่ไม่ได้ หมายความว่า จะไปปิดประตูเพราะไม่มีหัวข้อระเบียบวาระในทำนองว่า ความคุ้มกัน ที่จะให้แก่ผู้โฆษณา กรรมวิธีการผู้ ข้าง นั้น ควรจะให้หรือไม่ กรรมวิธีการไม่ได้ ตั้งมา เมื่อไม่ได้ตั้งมาแล้ว ก็ยอมเป็นอิสระ ของกรรมวิธีการผู้ยกร่างจะไปพิจารณา ถ้า เห็นควรก็เขียนมา ไม่มีอะไรห้าม

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ: เมื่อ ไม่มีท่านผู้ใดอภิปรายต่อไปแล้ว ข้าพเจ้า จะขอมติต่อสภาว่าหัวข้อ ๓๓.๓๕.๓ การพูด การแสดง ความคิดเห็น และการ ออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมสภา ผู้ใดเห็นว่าสมาชิก รัฐสภาควรจะได้รับ ^{๕๕๕} ความคุ้มกัน โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๓๓ คน)

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ: ท่าน ผู้ใดเห็นว่าสมาชิก รัฐสภาไม่ควรได้รับความคุ้มกัน โปรดยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ: เป็นอันว่ามติของสภา สมาชิก รัฐสภาเห็นว่าควร

ได้รับความคุ้มกัน

ต่อไป ๓๓.๓๕.๒ การถูกจำกัดสิทธิร ักษาพยานเป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติหน้าที่ สมาชิก รัฐสภา ควรจะได้รับ ^{๕๕๕} ความคุ้มกันหรือไม่ ขอเชิญอภิปราย

พลตำรวจโท บรรดิษฐ์ เรื่องตระกูล: คณะกรรมการจัดระเบียบวาระได้เสนอว่า สมาชิกสภาจะได้รับ ^{๕๕๕} ความคุ้มกันหรือไม่ ใน ส่วนที่เกี่ยวกับ การถูกจำกัดสิทธิร ักษาพยานเป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติหน้าที่ กระผมขอ ปรึกษากรรมาธิการเรื่อง ความคุ้มกันซึ่งสมาชิก สภาจะได้รับ เพื่อป้องกันมิให้รัฐสภา หรือ เอกชน แลดูสง ฟอง ระง หรือ ครอบงำคุมขัง เพื่อ ประโยชน์ ในทางราชการ เมื่อในระหว่าง สมัย ประชุมรัฐสภาและ ^{๕๕๕} ความคุ้มกันดังกล่าวนี้ ได้ มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๒ เป็นความว่า มาตรา ๓๗ ในระหว่างสมัยประชุม ห้าม มิให้จับหรือคุมขังหรือหมายเรียกตัว สมาชิก อุบัติสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดี อาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจาก สภาที่ผู้นั้น เป็นสมาชิก หรือใน กรณีที่ จับใน ขณะ กระทำผิด และประธาน แห่งสภาที่ผู้นั้น เป็นสมาชิก อาจส่งปลอบ ผู้ถูกจับให้ พันการ คุมขังได้ มาตรา ๓๗ ในกรณีที่มีการ พ้อง ร้อง สมาชิก อุบัติสภา หรือ สมาชิก สภา

(๓๐)

LIRT

ผู้แทนใน คสช. อาจไม่ว่าจะนอก หรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาผู้แทนเป็นสมาชิก แต่กระนั้น การพิจารณาคดี ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการทำงานที่สมาชิกผู้นั้นจะเข้าประชุมสภา และใน มาตรา ๓๒๐ ถ้าสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี ย่อมต้องสั่งปล่อยทันที อย่างไรก็ดี ในกฎหมายอังกฤษ สมาชิกสภาไม่ต้องรับผิดชอบในคำพูด ซึ่งเรียกว่า Freedom of Speech เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญของเราที่เคยบัญญัติไว้ ส่วนความคุ้มกันนั้นมีแต่ในทางแพ่ง ในทางอาญาไม่มีกฎหมายกำหนดอย่างไรก็ดี ศาลจะต้องเสนอมูลเหตุแห่งการกักขัง หรือการจับกุม ให้สภาทราบ ในประเทศฝรั่งเศส รัฐธรรมนูญของเขามีบทบัญญัติคุ้มครอง สมาชิกรัฐสภาทำนองเดียวกันกับรัฐธรรมนูญของเราเหมือนกัน โดยให้รัฐสภามีอำนาจสั่งการพิจารณาคดีและปล่อยตัว สมาชิก ผู้ต้องหา เสียชีวิตลงในระหว่างสมัยประชุมได้ และมีคำพิพากษาของศาลสูงสุด ประเทศฝรั่งเศสยืนยันรับรองเอกลักษณ์ของสภาว่าไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายแต่ประการใด และก็มีตัวอย่างในเรื่องนี้

บ่อยๆ เช่นเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๕๗ สภาได้สั่งปล่อยตัวสมาชิกของสภาซึ่งกระทำผิดกฎหมาย ออกจากที่คุมขังด้วยความมุ่งหมายในการที่จะคุ้มกันสมาชิกสภามิให้ถูกจำกัดอิสรภาพในระหว่างสมัยประชุมนี้ จะเห็นว่า รัฐธรรมนูญได้รับรู้หลักการ เช่นนี้ไม่ว่าจะเป็นการของประเทศใดย่อมมีความประสงค์อย่างเดียวกัน คือคุ้มครองให้สมาชิกสภา ได้ มา ประชุม ทุกคน ใน ระหว่าง สมัยประชุมและการประชุมของสภานี้เป็นกิจการสำคัญใหญ่ยิ่งเกี่ยวกับส่วนได้เสียของประเทศ เมื่อไม่มี ความจำเป็นอย่างใด แล้วก็ต้องให้สมาชิกได้มาเข้าประชุม แม้จะเป็นการขัดต่อประโยชน์อื่นก็ดี ประโยชน์ของประเทศย่อมเป็นสิ่งสำคัญกว่าประโยชน์อื่น ๆ ทั้งสิ้นซึ่งได้เคยมี ตัวอย่าง ที่สภา ฝรั่งเศส ได้เคยสั่งปล่อยตัวสมาชิกของสภาซึ่งเป็นคณะคอมมิวนิสต์ออกจากที่คุมขัง แต่ข้อยกเว้นดังกล่าวนี้จะมีผลเฉพาะในระหว่างเวลาซึ่งเป็นสมัยประชุมเท่านั้น เมื่อพ้นสมัยประชุมมาแล้ว สมาชิกผู้นั้น ก็จะต้อง คุมขัง และถูก ฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไปตามเดิม โดยสิทธิในการฟ้องร้องของผู้เสียหายยังมีได้หมดสิ้นไป แต่ว่าได้ ถูก หน่วยงานอื่น ๆ ได้ ให้รับ ไว้ ชั่วคราวเท่านั้น แต่การพิจารณาของศาลจะต้องไม่เป็นการ ขัดขวาง ต่อการทำงานที่สมาชิก ที่ผู้ต้องหาจะมาเข้าประชุมรัฐสภา ฉะนั้น กระผมจึง

เห็นว่าสมาชิก รัฐสภา ควรจะได้รับความคุ้มกันในส่วน ที่เกี่ยวกับ การถูก จำกัด อิศรภาพ อันอาจเป็น อุปสรรค แก่การ ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างสมัยประชุมรัฐสภาเท่านั้น ส่วนนอกสมัยประชุมสภา สมาชิกย่อมไม่ได้รับความคุ้มกัน ดังที่บัญญัติ ไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่อย่างไรก็ดี ในหัวข้อ ระเบียบ วาระ ที่ คณะ กรรมการ เสนอมา นั้นไม่ชัดเจนพอว่าในสมัยประชุมสภา หรือนอกสมัยประชุมด้วย จึงหวังว่าท่าน คณะกรรมการ จะได้ชี้แจงเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบถึงความมุ่งหมายที่ได้เสนอมานั้น

หลวงประกอบนิติสาร (กรรมการ ระเบียบวาระ): เหตุที่กรรมการไม่ได้เขียนลงมาว่า ในสมัยประชุมหรือนอกสมัยประชุมนั้น เพราะกรรมการก็ไม่สามารถจะคาดหมายได้ว่าในรัฐธรรมนูญที่เรากำลังร่างอยู่นี้ จะมีบทบัญญัติให้สมาชิกปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกนั้นเพียงใด จะมีนอกสมัยประชุมหรือไม่ หรือเฉพาะในสมัยประชุม ซึ่งโดยปกติก็มีในสมัยประชุม แต่เราไม่ทราบ เมื่อไม่ทราบว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น ในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับนอกสมัยประชุมหรือไม่

ไม่ กรรมการก็กำลังกังว่วางๆ ว่าในขอบเขตที่เขาต้องปฏิบัติหน้าที่อะไรก็ให้ความคุ้มกันหรือไม่ ถ้าเผอิญรัฐธรรมนูญเขียนไปทำให้เขามีหน้าที่นอกสมัยประชุมด้วย ความคุ้มกันก็น่าจะต้องตามไปด้วย

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ: เมื่อไม่มีท่านผู้ใดอภิปรายต่อไปแล้ว ข้าพเจ้าขอมติต่อสภา ในเรื่องการถูก จำกัด อิศรภาพอันเป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติหน้าที่ ท่านผู้ใดเห็นว่าสมาชิก รัฐสภา ควรจะได้รับความคุ้มกัน โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๑๕ คน)

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ: ท่านผู้ใดเห็นว่าไม่ควรได้รับความคุ้มกัน โปรดยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ: ไม่มีคะแนนมติของสภาจึงมีว่า สมาชิก รัฐสภา ควร ได้รับความ คุ้มกัน จาก การ ถูก จำกัด อิศรภาพอันอาจจะเป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติหน้าที่

สำหรับการ ประชุมวาระนี้ ทมติระเบียบวาระแล้ว ข้าพเจ้าขอเลิกการประชุม.

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา

LIRT

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม

ได้ก ุณณานนท์	อุดม พลอยสังวาลย์	ผู้ตรวจรายงาน
จ. ถนนมกุฎบุตร	อนุ บุญยรังษ	..
เจริญ ปั่นชโร	โถมเฉลา ดีพลากร	..
ป. จันทร์ภา	ฉันทนา ชานบ้อม	..
ก. สุทยานิน	สุพงศ์ ศิริพูนเกียรติ	..
ต่อศักดิ์	จำรงค์ ใจอ่อนน้อม	..
	สินธุ์ ชัย ชีตต์ยัต	..

ตรวจแล้ว วันที่ / /

สุพันธ์ จิตรภัก

หัวหน้าแผนกรายงานการประชุม

ประยัต เตงอินทวัฒน์

หัวหน้ากองการประชุม

ประสิทธิ์ ศรีสุชาค

รองเลขาธิการ ฯ

ประเสริฐ บัณฑิตสุนทร

เลขาธิการสภา ฯ

พลเอก หลวงสุทรสิารรณกร

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ

